

Nr 140.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1946 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kreditgivning till Finland.

(3:e avd.)

I propositionen nr 213 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 22 februari 1946, föreslagit riksdagen dels medgiva, att det å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1945/46 under Fonden för kreditgivning till utlandet anvisade investeringsanslaget till Ytterligare kreditgivning till Finland må disponeras för ny kreditgivning i enlighet med vad i det föregående anförts, dels ock å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 under Fonden för kreditgivning till utlandet till Reglering av vissa exportkreditgarantiättaganden anvisa ett investeringsanslag av 57 000 000 kronor.

Den svenska kreditgivningen till Finland behandlades närmare i propositionen nr 388 till fjolårets riksdag. I denna proposition erinrades om att Finland efter vapenstilleståndet hösten 1944 erhållit svenska återuppbyggnadskrediter till ett sammanlagt belopp av 159 miljoner kronor samt att Finland därutöver under år 1945 erhållit förskott genom Sveriges riksbank på 61,5 miljoner kronor. Sistnämnda förskott skulle enligt de ursprungligen träffade överenskommelserna vara återbetalade före den 1 april 1946. Ungefär hälften skulle gäldas före utgången av år 1945.

I propositionen anfördes vidare, att man från finsk sida meddelat, att tidigare finska exportkalkyler på grund av utvecklingen under de senaste månaderna visat sig alltför optimistiska och att planen på återbetalning av förskotten därför icke kunde fullföljas. I stället beräknade man, att Finland före årsskiftet 1945/46 skulle återbetala blott ca 15 miljoner kronor. Under loppet av år 1946 skulle återgäldas ytterligare 30 miljoner kronor. Återstående del av förskotten beräknades avvecklad under början av år 1947. Samtidigt med att denna fråga togs upp från finsk sida, hemställde man om en ytterligare kredit å 10 miljoner kronor att återbetalas före den 1 juli 1946.

Med hänsyn till att förskotten icke kunde återgäldas inom ursprungligen förutsatt tid och därigenom finge anses övergå i krediter, vilka borde regleras över riksstatsanslag, äskades i berörda proposition ett anslag å 55 miljoner kronor, avsett att möjliggöra dels reglering av vid årsskiftet alltjämt utestående förskott (61,5 — 15 =) 46,5 miljoner kronor, dels tillmötesgående i huvudsak av det nya finska kreditönskemålet.

Riksdagen biföll ifrågavarande anslagsäskande. Expedition av riksdagens beslut har hittills anstått i avvaktan på uppgörelse med Finland rörande planen för återbetalningen av den kredit genom vilken förskotten avsågos reglerade. Vid de nu slutförda förhandlingarna har avgörande i de i propositionen nr 388/1945 behandlade frågorna träffats. Den nya kredit på inemot 10 miljoner kronor, för vilken anslaget var avsett att lämna utrymme, kommer enligt den nu träffade överenskommelsen icke till stånd. För den kredit som avlöser de den 31 januari 1946 ännu utestående förskotten, i runt tal 45 miljoner kronor, har — i anslutning till de förut för riksdagen anmälda finska beräkningarna — avtalats en avbetalningsplan, enligt vilken inkomsterna av finsk export till Sverige skola utnyttjas för avveckling av krediten med intill 30 miljoner kronor före den 31 januari 1947 och därefter med det ytterligare belopp som erfordras för full återbetalning före den 31 juli 1947. Skulle de finska exportinkomsterna före förstnämnda dag överstiga vad som erfordras för den överenskomna avbetalningen, må överskjutande belopp fritt disponeras för likvider till Sverige. Skulle exportinkomsterna under ifrågavarande tid visa sig understiga 30 miljoner, skall samråd äga rum i syfte att vinna rättelse.

Vid genomgången av det svensk-finska varuutbytet har det visat sig, att Finland under tiden 1 februari 1946—31 januari 1947 knappast kan påräkna inkomster från Sverige utöver det belopp av 30 miljoner kronor, som erfordras för avtalsenlig reglering av förskottskrediten. Detta betyder, att hela den svenska exporten till Finland under samma tid måste finansieras genom enskilda eller statliga krediter, i den mån icke Finland för ändamålet kan disponera fria valutor eller i Sverige eventuellt föreliggande medelsreserver. I anslutning till handelsförhandlingarna har därför upprättats avtal om en ny statskredit. Ehuru denna kredit reellt sett endast framstår som en partiell prolongation av förskottskrediten, torde den böra underställas riksdagen.

Enligt det nya avtalet — för vilket gäller samma ikraftträdandebestämmelser som för den handelsöverenskommelse vilken i annat sammanhang denna dag underställes riksdagen — erhåller Finland en kredit å intill 30 miljoner kronor. Krediten må efter den 31 januari 1948 ej disponeras för annat än betalningar av varor som utföras från Sverige enligt mellan Sverige och Finland intill nämnda dag gällande handelsavtal. Den må under tiden 1 februari 1946—31 januari 1947 vara utnyttjad blott med högst 20 miljoner kronor.

En förutsättning för den nya kreditgivningen har varit, att en reglering skulle ske av de svenska statskrediterna till Finland. Finska regeringen har därför i detta sammanhang åtagit sig att före den 1 maj 1946 framlägga preliminär amorteringsplan för dessa krediter samt att före den 25 oktober 1949 — då avgörande enligt tidigare avtal senast skall träffas rörande betalningsplan för återuppbyggnadskrediterna — träffa överenskommelse om återbetalning enligt enhetlig amorteringsplan jämväl av de statskrediter som i tiden föregingo återuppbyggnadskrediterna. Finska regeringen har vidare förbundit sig att vid förhandlingar om krediter från tredje land iakttaga,

att återbetalningen av de svenska statskrediterna icke eftersättes. En närmare redogörelse för ifrågavarande åtaganden torde få lämnas vederbörande riksdagsutskott.

Någon anslagsanvisning torde icke erfordras för den nya krediten å 30 miljoner kronor, eftersom denna endast träder i stället för förskottskrediten. Riksdagens medgivande torde emellertid böra inhämtas till att de belopp, som inflyta i avbetalning på sistnämnda kredit, disponeras för finansiering av den nya krediten, vilken är avsedd att framdeles inbegripas i den avtalade totala skuldregleringen.

I samband med att preliminär amorteringsplan senare under våren upprättas för samtliga utestående statskrediter till Finland, torde det belopp vartill statens garantiåtaganden för till betalning nu eller sedermera förfallna finska statens skattkammarväxlar uppgår böra överföras till redovisning å fonden för kreditgivning till utlandet. Härför erfordras ett investeringsanslag under nämnda fond å 57 miljoner kronor. Medelsanvisningen representerar icke någon ny utgift utan endast budgetmässig reglering av staten ändå åvilande åtaganden. Genom regleringen frigöres, på sätt i propositionen nr 169/1945 närmare utvecklats, hela det för statliga exportkreditgarantier avsedda beloppet å 300 miljoner kronor för nya garantier.

Den nya kredit å intill 30 miljoner kronor, som i förevarande proposition underställes riksdagen, föreslås beviljad med sådana förbehåll, att densamma reellt sett endast framstår såsom en partiell prolongation av tidigare beviljad förskottskredit.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker förslaget om anstånd med utjämning av Finlands tillfälliga skuld till svenska staten utöver vad som förutsatts vid förskottskreditens uppkomst. Den föreslagna formen för ett dylikt anstånd genom beviljande av ny kredit finner utskottet ändamålsenlig. I detta sammanhang må erinras, att en förutsättning för nämnda kredit har varit, att en reglering skall ske av de svenska statskrediterna till Finland enligt en preliminärt uppgjord plan.

Medan någon anslagsanvisning ej erfordras för nämnda kredit, har i detta sammanhang föreslagits anvisande av 57 miljoner kronor för överföring å fonden för kreditgivning till utlandet av det belopp, vartill statens garantiåtaganden för finska statens skattkammarväxlar uppgår. Utskottet tillstyrker denna medelsanvisning, vilken icke representerar någon ny utgift för staten.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att det å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1945/46 under Fonden för kreditgivning till utlandet anvisade investeringsanslaget till Ytterligare kreditgivning till Finland må disponeras för ny kreditgivning i enlighet med vad som anförts i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 22 februari 1946.

Statsutskottets utlåtande nr 140.

b) till *Reglering av vissa exportkreditgarantiåtaganden* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 under fonden för kreditgivning till utlandet anvisa ett investeringsanslag av 57 000 000 kronor.

Stockholm den 21 maj 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Lindström, Gränebo, Andrén, Karl Andersson, Heiding, Gustaf Iwar Anderson, Gillström, Gunnar Andersson* och *Albertsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Eriksson* i Stockholm, *Falla, Bergström, Rubbestad, Andersson* i Malmö, *Mårtensson, Malmborg* i Skövde, *Lindholm, Åkerström, Hoppe, Onsjö* och *Birke*.
